Ч. 19 (12.385). Львів, неділя 26. січня 1930. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 27·50 „
Річно 55·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Недоля села.

(Голос селянина.)

Село переживає нині дуже тяжкі часи. Важку скруту слідно на кожному кроці. І під тягарем тої скрути село просто задихається, переходить кріаує.

Ціни на збіже, основний селянський протукт, такі смішно малі, що подібних їм село давно не памятає. Вистане тут навести, що за 100 кґ. ячменю або вівса платиться нині на провінції 10 зол., а за 100 кґ. бараболь уже з доставою до дому 2—2.50 зол.! І як при таких нужденних цінах може поплачувати нині сільська господарка?

Нинішня господарська конюнктура на селі така, що дохід з одного морґа, засіяного збіжем, виносить 4—5 долярів, а сама управа одного морґа без насіння й навозу винесе цілих 5 долярів. А деж іще податки? А чейже селянин мусить теж постарати собі, жінці й дітям обуву, одежу, направити господарські статки і т. д. З чого він це має зробити?

Вийдете в селі на вулицю і бачите, як збираються гуртки селян і дивляться один на одного, якби роками не бачилися. Розмова їм ніяк не клеїться, у кожного на обличчі крайня депресія.

— В тебе за що фантував?

— За якийсь залеглий маєтковий.

— А в мене був нині з примусової. Знов віднесли подвійно премію.

— А в мене за дороговий зафантував усе, що було — каже третій.

— В мене на городі знайшли кілька корчів дикого тютюну, про істнування якого я сам не знав і наложили 600 зол. кари. Шукаю купця на задорожок (поле) — каже інший.

Ось така й тільки така ґутірка ведеться нині по наших селах. Нічого дивного, екзекуційний персонал тепер подвоївся...

Про грошеву скруту на селі нічого й згадувати. Коли нині грошева кріза по містах, де людям все таки лекше за гріш, то на селі в цьому відношенні просто розпучливий стан. Правда, часами надійде якийсь кредит для одної чи другої каси Стефчика, але з того українське сільське населення майже нічого не має.

Щож в такому разі має наш селянин робити? Як собі порадити? Про це й хочу сказати кілька слів.

Орати, сіяти, збирати навчився селянин від свого батька і цю систему господарки він з дуже незначними уліпшеннями продовжує. Цей спосіб господарки лежить уже в його крови. Наш селянин риску не любить, зрештою він і не має так дуже чим рискувати. Одинока рада — поліпшити свою господарку, бо інакше село зійде на жебри.

Та поліпшити господарку не так то легко, тимбільше, що всяке уліпшення вимагає меншого чи більшого грошевого вкладу, який, як це бачимо по нинішніх цінах на сільські продукти, по правді не оплачується. Тому треба би нашим селянам кидатися більше на господарку годівельну, яка, хоч трудніша від рільної і більше рискована, то зате дає більш зиски. Але таку господарку треба вміти вести, бо всяке занедбання чи незнання мститься. Дуже вказано булоб устроювати у нас годівельні курси, закладати годівельні зразкові господарства і т. д., але це можуть робити тільки наші фахівці, наші аґрономи, бо тільки вони можуть своєю працею і її вислідами збудити в народі довіря.

На все те треба, очевидно, грошей. Наш „Сільський Господар“, що одинокий міг би цю акцію успішно перевести, як відомо, не має ніяких засобів і задихується від того, що вже зроблено. В нинішніх обставинах одинока рада на це: повести інтенсивну пропаґанду в тому напрямі, щоби наші громадські ради вставляли в свої бюджети відповідні квоти на потреби „Сільського Господаря“.

Друга важна справа — це кредит, відсутність якого особливо діймаюче дається в знаки на селі. Тут теж село мусить допомогти собі само шляхом масової ощадности й основуванням кредитових кооператив. Ця справа йде у нас, на жаль, надто повільно; її треба повести конче з більшою інтенсивністю.

Кінчу. Щоб там не було, переміна нашої сільської господарки мусить наступити, бо це наш одинокий ратунок. Завело нас збіже, завели нас кілька разів безроги, але добрі молочні корови не завели ще ні разу! Тому переміна, хочби тільки частинна, нашої збіжевої господарки на молочну і масова ощадність у відповідних організаційних формах — це найважніше нині завдання нашого селянства.

Озірна. **Сен. М. Кузьмин.**

На парляментарній арені.

БЮДЖЕТОВА КОМІСІЯ СОЙМУ.

а) Міністерство військових справ.

В середу, 22 ц. м. бюджетова комісія радила цілий день до 12 год. в ночі над бюджетом міністерства військових справ. Проводили пос. Бирка (ББ.) і пос. Вижиковський (Визволєнє) Пятигодинний реферат виголосив пос. Четвертинський (Н. Д.). Представники опозиції пос. Павонк (ППС.) і пос. Домбський (Стр. Хл.) поставилися в засаді прихильно до військового бюджету. Представник Н. Д. пос. Степан Домбровський обговорив обширно відомі події з дня 31. жовтня м. р. на соймовому терені, кажучи, що офіцери явилися не тільки в соймі, але й в силі около 150 людей в поблизькому Уяздовському шпиталі, щоби в разі потреби співділати спільно з тими офіцерами, що заняли соймовий вестібуль нібм для привитання марш. Пілсудського. Була плянована інша акція як привитання, а подробиці й імена учасників подасть промовець спеціяльній соймово-військовій комісії для розглянення соймових подій з 31 жовтня м. р. Від Українського Соймового Клюбу виголосив довшу промову *пос. д-р Ст. Баран* про відносини військовости до українських жовнірів і до української людности. Міністерство заступав перший віцеміністр ґен. Конажевський і він відповідав деяким бесідникам, поминаючи зовсім ревеляції пос. Домбровського. Промову пос. Барана подамо завтра.

б) Міністерство праці і суспільної опіки.

Дня 23. ц. м. при розгляді бюджетового преліминара міністерства суспільної опіки промовляв *пос. Д. Палїїв.* Він ствердив, що і в міністерстві суспільної опіки ведуть противукраїнську політику. Українці не можуть користати ні з обезпечень ні з допомог для безробітних. Контингент українських емігрантів обмежений до тисячки людей. Емігрантам на місцях відмовляється навіть душпастирської опіки. З Волині взагалі не пускається емігрантів до европейських країв, ні до Канади. За те Волинь стала тереном аґітації за еміграцією до Перу, де є неможливі умовини життя. Спинившись далі на невідрадних гигієнічних умовах емігрантів і на способі трактування їх корабельними товариствами, промовець ставить внесення на вибір окремої комісії, зложеної з 7 осіб, для провірення, чи ті умовини відповідають вимогам закону. З черги обговорює справи українських інвалідів і заповідає внесення на поширення, аґлядно на новелізацію закону про інвалідів в тому напрямі, щоби українські інваліди з польсько-української війни діставали інвалідські ренти від держави. Пос. Палїїв конкретно вносить вставити до бюджету 500 тисяч золотих для українського Т-ва Опіки над Інвалідами і 200 тисяч золотих на допомогу українським воєнним вдовам і сиротам. Далі пропонує приняття постанови про асиґнування грошей на боротьбу з аґітацією за еміграцією до Полудневої Америки, яку розводять між населенням несовісні аґенти. Накінець пропонує побільшення на 14 тисяч золотих позиції на боротьбу з алькоголізмом, цитуючи при тім письменну заяву б. міністра Складковського про те, що боротьба з алькоголізмом є протидержавною діяльністю на українській національній території.

Засідання Правничої Комісії з дня 22. січня 1930.

Предметом наради був внесений центролівом проєкт закону про охорону свободи виборів перед надужиттям влади урядників. Змістом законопроєкту є забезпечити свободу виборів до законодатних і самоврядних установ виключно перед зловживаннями зі сторони урядників. Тому він лишає незміненими обовязуючі досі партикулярні законодавства про охорону свободи виборів і виборчих зборів. Проти законопроєкту виступали представники Міністерства Справедливости і Бльоку ББ, які виходили зі становища, що належить опрацювати взагалі закон про забезпечення чистоти виборів, а не обмежуватися до зловживання зі сторони урядників.

Від Українського Клюбу промовляв *посол д-р Загайкевич* в обороні законопроєкту і поодиноких його постанов та ставляв різні поправки. В результаті ухвалено в другім читанні законопроєкт з деякими поправками і стилістичними змінами, та з огляду на поправки ставлені через Клюб ББ, відложено третє читання до понеділка 27. ц. м.

Засідання Адміністраційної Комісії дня 22. січня ц. р.

Промова пос. д-ра Барана.

На засіданні адміністраційної комісії в середу 22. ц. м. на порядку дня був проект лівиці про репрезентації повітові і про виборчу ординацію до повітових рад в Галичині, що має заступити дотеперішній галицький закон з 12. серпня 1866, який не відповідає духові часу. По отворенні засідання предсідником пос. Поляковичем (безеком, відомим з афери з пос. Хруцьким) забрав голос новоіменований міністр внутр. справ Юзефський, котрий відчитав заяву уряду про те, що він вважає справу скорого полагодження законопроектів про самоврядування в Галичині (на денний порядок прийдуть законопроекти про виборчу ординацію до сільських рад громадських і окремий до міських рад громадських в Галичині, що вже находяться в комісії і побудовані на пятиприкметниковому праві голосування) у законодатній дорозі за пекучу державну потребу. В цьому напрямі буде правительство співпрацювати з законодатними чинниками, при чому за найпекучішу справу вважає урухомлення повітового самоврядування в Галичині.

Безпосередньо по промові міністра Юзефського зголосився до слова *пос. д-р Баран.* На вступі зазначив, що вправді в 1927 і 1928 р. урухомлено в Східній Галичині ради громадські на основі старої куріяльної системи виборчої, але досі ще не всі, бо поважне число громад иня. по трьох роках має у себе замісць виборчої ради правительственного комісаря, що з правила є сліпим знаряддям у руках старости і команданта постерунку та виконує тільки їх волю — часто зі шкодою для інтересів громадян. Навіть виборна рада громадська мусить бути послушною для старости, котрий тепер у всьому заступає повітову репрезентацію, бо інакше рада громадська стоїть все під загрозою розвязання. Нема мови навіть про те, щоби начальство громади і рада громадська — особливо в українських громадах — могла самостійно виконувати і ті незначні прецінь права, що має їх виконувати самостійно на основі обовязуючого громадського закона. Те все можливе із цеї причини, що контролю, яку давніше виконували повітові ради і виділи повітові, виконує фактично і то майже безконтрольно староста.

Нема в Галичині і вищої контролі самоуправної, бо давний виділ краєвий розвязано і його контрольні аґенди в справах самоврядування передано воєводам. Фактичний стан справи є такий, що найнижчий ступінь самоврядування, себто громада, є цілкою в руках державних чинників, що у своїй політиці на місцях ідуть по лінії інтересів одної політичної партії (ББ.) і своєю практикою нерідко самі вводять замішання в громадські справи. Не респектують часто обовязуючих законів. Прикладом цього є хочби вибір бурмістром в Тернополі директора державної ґімназії д-ра Ленкевича, котрий суперечно з постановою арт. 52 учительської праґматики службової одержав з львівської кураторії однорічну відпустку, щоби обняти дохідну для нього посаду бурмістра. Староство в Тернополі повинно було уневажнити з уряду вибір на бурмістра д-ра Ленкевича, як державного урядовця в чинній службі на основі постанови § 39 галицької виборчої ординації для громад згідно з постановою § 35, уступ 2, цеї ординації. Письменний протест частини членів ради проти згаданого вибору як протизаконного остав без успіху і д-р Ленкевич з потоптанням виразних постанов закону за згодою староства обняв вже урядування.

Це було у воєвідському місті, а щож говорити про запалі сільські закутини. Державна політична адміністрація, що є рівночасно верховною владою самоврядування, чуючи за собою „плечі“ в горі, допускається нерідко яркех надужить, про що говорили нераз у соймі члени Української Парляментарної Репрезентації. Діються надужиття у всіх ділянках, а репресії проти українського громадянства зросли в останніх часах помітно. Дійшло до цього, чого взагалі досі не було, що староства карають за виступ на концерті в національному одязі, як це недавно мало місце в громаді Токи збаражського повіту.

Так воно у Східній Галичині, а на Волині відносини ще гірші. Тепер слідно наміри уряду — говорив дальше посол д-р Баран — перенести волинські методи на Східну Галичину. В останніх часах воєводами в Станиславові і Тернополі іменується людей, уроджених в колишній Росії, які цілковито необізнані (є це в додатку неправники) з місцевими відносинами і потребами. З природи річи такі воєводи чи віцевоєводи мусять майже з конечности бути фірмантами, не знаючи ані місцевих відносин, ані місцевих законів і поза їх плечима правлять воєвідством люди невідповідальні, загалові невідомі. Особливо в найближчому до Волині тернопільському воєвідстві, від часу приходу воєводи Мошинського, помітний зріст зловживань з боку політичної адміністрації і репресій супроти української людности і українських установ, а докази цього подає хочби українська преса і соймова трибуна. Можу запевнити — каже д-р Баран — пана міністра, що волинські методи в Східній Галичині не приймуться і репресії нас не залякають.

Переходячи до зголошених проектів про зміну самоврядування в Галичині, заявляє пос. д-р Баран, що і Український Соймовий Клюб уважає ті справи за дуже пильні і ставиться до них річево, а поодинокі зміни зголосить в комісії згідно на пленум сойму при нагоді подрібного розгляду цих проектів

Комісія земельних реформ.

В четвер, 23. ц м. відбула цілоденне засідання комісія земельних реформ під проводом пос. Плюти (Строн. Хлопске). На порядку дня був проект закону про охорону дрібних рільних наємців, що арендують ріллю, сіножати або пасовиська в обшарі до 7 гектарів і мали аренду перед 28. серпня 1924 р. На засіданні після реферату пос. д-ра Путка (Визволене) забрав голос міністр земельних реформ д-р Станевич, який до проекту поставився в засаді прихильно і від міністерства зложив окремий проект, що в основних точках не ріжниться від проекту комісії. Комісія більшістю голосів рішила взяти під обради в другому читанні проект референта і приступила до нарад над поодинокими артикулами. Наради тревали цілий день від ранку до пізних вечірних годин, а голос забирали численні бесідники від поодиноких клюбів і представники міністерства земельних реформ та справедливости. Від Українського Соймового Клюбу промовляв

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ. 17)

Сміх землі.

У цю мить із „Стиру“ полилися звуки фокстроту. По нервах Голянівського неначеб хто стукнув молотком. Блиснули образи: пари, Ліда, попелясте волосся, сміх... Мимоволі сильніше притиснув до себе руку Олени. „Нехай там собі танцюе...“

Аж здивувався, що сказав це так легко.

Ось площа Шевченка, парк, публика.

Повернули. Довів Семенюків до дому, попрощався й пішов назад.

Затримався трохи на містку. Глянув на замок. Повіяло на нього холодним подихом суети всього земного: краси, що швидко проходить; сміху, що змінюється плачем; щастя, що гасне, як падаюча зірка на небі; слави, що никне, як сонішна пляма на шляху...

„Суета сует і всіляка суета...“

Щоб не проходити під вікнами „Стиру“, перейшов на другу сторону вулиці. Звуки орхестри кликали його, благали вернутися, обіцювали щастя.

Гордо йшов вперед і думав.

— А все-ж таки є в житті гарне, велике. — ..Батьківщина. У Лідії цього великого нема, а в Олени є. І це робить її подвійно гарною. Дійсно, чому ми жінкам усе прощаємо: й нікчемність, і несвідомість, і навіть зраду Батьківщини? Цього не може далі бути! Ось я, наприклад, досі не задав собі питання, чим є в цьому відношенні Ліда? Чи моглаб вона бути не тільки матірю нового покоління Голянівських, але й вихователькою нових народніх дівчів, героїв, вождів? Дивно, що раніше мені це не приходило в голову. Я навіть не знаю, хто вона...

Кров ударила йому в лице

— Як хлопчак, як шматка, навіть дав їй слово, що не буду про це питатися. Про те, що для нас, українців, є найважніше в наші часи. Це зробив Голянівський, син славної шляхти, що разом з Константином Острожським творила нашу славну культуру, що фундувала оне Братство. Але чому-ж я сам не при громадській праці? Чекав, поки селянка посміється з мене всесильним сміхом землі? Досить цього, досить! Хто не при праці, той дезертир.

XXIII

Другого дня біля десятої години вранці Голянівський підійшов до дому, де мешкала Лідія.

Підійшов і спинився. Відчув, що не з такими почуваннями він колись йшов до неї. І тягнуло й стримувало.

— Треба вже раз все висвітлити. — подумав і застукав до дверей.

Виразно почув її кроки.

— Прошу! — сказала трохи холодно. — Шось давно вас невидно.

— Їздив на село. І вас бачив у поїзді.

— Мене? — здивувалася.

— Так, у суботу вночі, на стації С. Ви виглядали з вікна.

— Правда, я їхала до Луцька.

І почервоніла.

— Самі?

Вона подивилася на Голянівського й, боячися сказати неправду, відповіла:

— Ні, з одним паном.

Голянівський відчув, що до його грудей підступає якась буря.

— Чи можна довідатися, з ким?

— Я сказала вам вже раз, що нікому справоздань не даю.

Голянівський ввічливо вклонився:

— Вибачте за таке питання. Врешті, я й без цього знаю, хто був той пан.

Наступила хвилина тяжкої мовчанки. Обоє мучилися від почуття непевности: Голянівський не мав ще доказів, чи це був Семенюк, а Лідія — чи справді він її бачив.

Нарешті вона сховала обличча в долонях, спертих на столі й засміялася якимсь божевільним сміхом.

Голянівський підвівся.

— Що значить цей сміх?

— Ха-ха-ха! — сміялася вона ще голосніше, — що це? Ви перелякалися? Хіба-ж перший раз чуєте сміх землі?

Голянівський дивився на неї мовчки, не розуміючи.

— Не дивіться так на нещасну Ліду. Заспівайте краще пісню, щоб серце розтануло від криг життя.

— На жаль, не маю відповідного настрою.

— То роскажіть що-небудь веселе.

Голянівський мовчав.

— Я вас ждала у неділю й вчора. А ви десь гуляли собі з панночками.

Перед очима Голянівського станула Олена. Її постать не давала йому кинутися до Ліди й цілувати її ручки, як це зробив би він раніше.

— Я так перемучився останніми днями, що життя немиле.

— У такому разі йдіть відпочити.

— Спасибі за приятельську пораду. Але раніше скажіть мені, чи часом з вами не їхав мій приятель Семенюк?

Знову почервоніла.

— Так, він сів випадково до того купе, в якому я їхала, й ми познайомилися. Цікавий мущина. Натура здорова, від землі.

Голянівський був блідий. Блимнуло в його голові:

— Значить, Олена вже знає про неї.

Опанувавши свої нерви, звернувся до Лідії:

— Дякую. А він скрив від мене, що їхав з вами. Ну, піду відпочати. Бажаю вам усього найкращого.

— Що це ви? так немов би назавжди прощаєтесь?

Лідія готова була вхопити його за руку, силою стримати. Але замість цього, зрезиґновано відповіла:

— Бажаю й вам.

Голянівський вклонився й вийшов.

Ліда відчула, що те, що їх звязало в звуках фокстроту, надірвалося.

Кілька хвилин сиділа без руху, як скаменіла. Перед очима стояли постаті: Семенюка, селян, батька, братів, Голянівського...

Продовження буде.

———

кількакратно пос. *д-р Баран*, ставляючи внески до поодиноких артикулів проекту, з котрих деякі комісія приняла. Проект принято в другому читанні. Трете читання в суботу 25. ц. м., почім проект в найближчому часі прийде на пленум сойму.

Закарпаття.

Перепис населення в 1930 р.

Державний статистичний уряд приготовив уже справу другої конскрипції населення чсл. республики, отже й Закарпаття. Перша конскрипція в Чехословаччині відбулася 15. II. 1921 року. Метою цього річного перепису населення є дістати ясний образ того, скільки людей живе в чсл. республиці і як вони діляться по полам, вікові, родинним обставинам, народности, релігії, званню і т. д. Спеціяльна рубрика буде присвячена соціяльним обставинам. Окрім того будуть списані хліборобські і промислові установи. (Такої конскрипції, що давалаб образ соціяльних відносин, досі в Чехословаччині не було). Наша преса на Закарпатті сподіється, що тамошнє українське населення зросло за 10 літ дуже поважно найменше на 100.000 душ) і по новому перепису Закарпаття матиме понад 700.000 населення.

Виступ українського соціял-демократичного посла Юлія Гусная в Празі.

В робітничому домі в Празі відбуваються кожного тижня реферати на ріжні біжучі теми. На останньому зібранні виступив між іншими Юлій Гуснай, одинокий український посол до чеського сойму від соціяльно-демократичної партії і в дуже рішучий спосіб зажадав, щоб чеська соціял-демократична партія вирішила вже раз справу назви населення Закарпатської України. Запротестував проти назви „русіні", як нічим неумотивованої, й іменем українського робітництва Закарпатської України жадав введення і признання назви: Підкарпатська Україна, підкарпатські українці. Його виступ стрінувся з загальним признанням присутніх. Слід зазначити, що пос. Юлій Гуснай є шкільним інспектором у Берегові, а тепер в соймі засідає від соціял демократичної партії в трьох парляментарних комісіях, а саме: закордонних справ, просвітній і хліборобській.

Інтронізація еп. Лятишевського.

Довідуємося, що в цю неділю (26. ц. м.) відбудеться в катедрі у Станиславові інтронізація епископа-помічника о. д-ра Івана Лятишевського. Висвячувати мають усі три наші владики: митр. Шептицький, еп. Хомишин і еп. Коциловський. У цьому святі візьмуть також участь епископи-помічники: о. Лакота з Перемишля й о. Бучко зі Львова та представники гр.-кат. і римо-кат. капітули. Новоіменованого епископа відпровадить у торжественному ході процесія з епископської палати до катедри в год. 9.30 рано, а після інтронізації до тоїж палати, звідки він поблагословить вірних з бальконy.

Протибільшовицький рух на Рад. Україні.

„Вісти" пишуть, що в селі Сергієвка біля Артемовська селяни вбили комуніста, який закривав церкву і виганяв священика. У тім-же окрузі вбито комісаря Кириленка. — У Бердичові убитий комсомолець Кражицький. У звязку з цим убивством арештовано 12 селян. Під Києвом селяни застрілили предсідника ради Турчанівського. — У Городниці біля Харкова селяни стріляли через вікно і вбили комуніста Тамака. В Дніпропетровськім окрузі арештовано 22 особи за приналежність до української самостійницької організації.

Ювилей РУП.

Як нас повідомляють, закордонні організації українських соціялдемократів улаштовують 11. лютого 1930 р. в Празі ювилейну партійну конференцію з приводу 30-ліття Революційної Української Партії (РУП), основне ядро якої дало початок українській соціялдемократичній партії.

Тому що РУП. була на Наддніпрянщині першою українською партією, члени якої причинилися до утворення майже всіх інших українських партій, в цей-же день спеціяльно утворений, з ініціятиви Закордонної Делеґації УСДРП, ювилейний комітет улаштовує в Празі приступну для ширшого українського загалу врочисту академію, присвячену історії РУП.

Порядок денний цеї академії, а також час і місце, де вона відбудеться, оголосить незабаром ювилейний комітет, до якого входить цілий ряд давніших діячів РУП.

На теми суспільної гигієни.

Протичахотна виставка у Львові.

В останніх часах все більше побіджує переконання, що боротьба з т. зв. суспільними недугами, якими є чахотка-туберкульоза, пранці-сифіліс, гонорея-трипер, алькоголізм, рак і подібні інші, може давати гарні наслідки щойно при широкій і загальній співпраці всього громадянства із санітарними чинниками. Одначе треба спершу конче освідомити та довчити суспільність і в тій цили влаштовуються ріжні відчити, розвішуються плякати, роздаються летючки, висвітлюються фільми і т. д., а остаточно уладжуються й виставки, де можна оглянути статистики про поширення, зміни і т. и. даного захворіння, можна повчитися наглядно про суть самого захворіння, бачити засоби запобігання і взагалі боротьби з даною недугою. Таку саме виставку влаштувало Польське Т-во боротьби з чахоткою при співпраці нашого Українського Гігієнічного Т-ва у Львові.

Сьогодня вже загально відомо, що корови також хоріють на чахотку й особливо коли утвориться чахоточний ґуз, як це част буває, у вімени корови, тоді при його розпаді переходить богато чахоточних бацилів до молока. Ці бацилі з молока дістаються до кишочок, а звідтіля до тіла немовлят і хоч деякі вчені не придають цьому способові інфекції надто великої ваги, то всеж таки досить великий відсоток дітей заражується цим шляхом. Тому всі держави стараються постачати для немовлят і малих дітей молоко, яке би містило по можливости найменше число бацилів туберкульози. І ось при вході на львівську виставку розміщено саме ріжні таблиці, діяграми та пробки молока, зразки опакування для транспорту і т. д., з яких можна довідатися чимало цікавого.

На І. поверсі розложені дуже гарні муляжі **німецької** роботи, які наглядно показують ріжні типи, під якими виступає чахотка. Є тут скірна чахотка у її ріжних видах, є вереди у кишках, є серії постепенного роспаду легенів і т. д. Все це можна не менше гарно бачити на численних препаратах з патольоґічно-анатомічного інституту, які може й фаховець з цікавістю оглянути.

У великій салі ліворуч бачимо ріжні діяграми про фреквенцію, чахотки взагалі, про кількість заражень, захворінь і т. д., упорядковані після віку, місця осідку, пори року і т. д. Є тут дані про боротьбу з чахоткою та її висліди, є численні плякати, летючки, брошурки й образки, які служать для поучування і пропаґанди.

Одначе найбільше зі всього впадає тут в очі досить великий відділ з численними кольоровими образками з українськими написами. Схвильований глядач підходить ближче, не вірить своїм очам. Так! Серед тої маси латинки, чужинецьких слів промовляє до тебе рідне слово. І гордо-ж воно пишається на цій виставці! Невеличкий, здавалось би, відділ, та який багатий! Приглядаєшся картинам. Само життя до тебе промовляє. Селянська, дрібно-робітнича хата, хата дрібного урядовця. Мов зпід землі виростає перед тобою, все страхіття запущеної, закуреної, задушної і понурої хати нашого бідолахи й валиться на тебе. Тут бачиш хорого на порозкиданому ліжку, який кашляє то плює на дитя, яке валяється з іграшками на долівці; тут безрога по хаті тиняється, там корова виглядає ізза занавіси, прачка пере в тій-же кімнаті і т. д. А звернеш троха голову, то бачиш ту саму хату уладжену, очищену під дбайливою рукою діспанзерки — за порадою і вказівками санітарних чинників. А далі бачимо дітей напів нагих при грі на городі, діти на ліжках та лежанках на дворі в зимі та літі, словом: наче в калейдоскопі пересувається перед нашими очима вся чахотка з її суспільним лихом, а заразом потішає нас картина успіху при доцільній і свідомій боротьбі з цим бичем людства. Справді, не виходиш з подиву, яка глибока, все притягаюча помисловість пробивається в тих картинах, як реально, ядерно й послідовно змальовано на них грозу чахотки й успіхи боротьби з нею.

Ні! Навіть ця мала, дрібна на око маніфестація українського „я" доказує, що ми йдемо вперед. Є на виставці аґітаційно-повчаючі картини польські, німецькі і французькі, то вони майже никнуть перед релєфністю, реалізмом, всесторонністю й тою силою, яка промовляє з українських картин.

Справді, слід зложити виділові Українського Гігієнічного Т-ва щиру подяку за ту велику емоцію, яку переживати мусить кожний українець перед виставкою нашого Т-ва. Бо душа його наливається гордістю та почуттям сили й творчости українського духа при кожному порівнанні нашої виставки з сусідніми обектами. Адже найкращі річи, як муляжі, спроваджено ззаграниці, а препарати являються звичайним інвентарем усіх університетських музеїв. Наша виставка, хоч невеличка, то справді українська.

Д-р Роман Могильницький.

З Т-ва Охорони Воєнних Могил.

У справі комасації воєнних могил.

На основі зарядження міністерства публичних робіт у Варшаві приступають воєвідства до комасації воєнних могил за час від 1. листопада 1918 року. Тому, що ця комасація має бути переведена й закінчена протягом цьогорічної зими, мусимо й ми подбати про те, щоб могили українських вояків були скомасовані як слід та дістали хрести. Обіжник міністерства виразно зазначує, що могили мають бути комасовані: 1) на основі приналежности до армії, 2) індивідуально (знані з назвища погибші мусять одержати окремі могили), 3) масові могили мусять бути перенесені так, як у даний мент находяться, 4) незнані з назвища, але знані з приналежности до якоїсь армії можуть бути поміщені в одній масовій могилі. Могили мають бути перенесені на т. зв. воєнні цвинтарі, яких виказ находиться в кожному воєвідстві. Комасація має бути переведена до кінця цеї зими.

Головна Рада Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові звертається отсим до своїх філій у Львові, Станиславові й Тернополі з зазивом, щоб вони постаралися негайно про спис могил українських полеглих у своїх воєвідствах у референта гробівництва при дотичних воєвідствах і прислали відпис того списку до нашої централі (Руська 3, II. пов.). Централя розішле на основі того спису виказ українських могил по повітам своїм філіям у краю, з дорученням припильнувати на місцях: а) аби всі могили були скомасовані згідно з розпорядком міністерства публичних робіт на основі приналежности до армії, б) аби всі, як індивідуальні, так і масові могили українських полеглих одержали хрести на зразок того, що його має затвердженим Т. О. В. М. для обох наших воєнних цвинтарів у Львові. Головна рада Т. О. В. М. у Львові апелює до всіх філій, аби вони приступили негайно й невідкличною до праці.

Перед Загальними Зборами Т. О. В. М.

Вже в найкоротшому часі відбудуться звичайні річні Загальні Збори Т-ва Охорони Воєнних Могил у Львові. Тому Головна Рада Т-ва закликає всі свої філії перевести в лютому свої філіяльні загальні збори, виготовити точний звіт з діяльности і вибрати делеґата на Загальні Збори центрального Т-ва.

Одночасно пригадується всім філіям Т. О. В. М., що їх обовязком є поширювати як між своїми членами, так і між ширшим громадянством журнал „Літопис Червоної Калини", що по умові має окрему сторінку, віддану до диспозиції нашого Т-ва.

ЗА ГОЛОВНУ РАДУ Т-ВА ОХОРОНИ ВОЄННИХ МОГИЛ У ЛЬВОВІ:

Юл. Шепарович, голова. *С. Український*, секр.

Складайте жертви на оселю українських робітників пера в Ямнім!

З наукового життя на еміґрації.

Збори Українського Академічного Товариства для Ліги Націй.

В останніх днях грудня м. р. в Подєбрадах відбулися збори Українського Академічного Т-ва для Ліги Націй. На цих зборах голова Т-ва проф. Бородаєвський поінформував присутніх, що в 1930 р. відбудеться засідання Ради Федерації Університетських Т-в. На порядку денному будуть стояти питання про національні меншости, які Рада хоче розглянути перед тим, заки поставить їх в осені на майбутній конгрес Федерації. Це питання має бути розглянене науково, без політичних моментів. Збори ухвалили внести до Ради проект організації національної статистики, щоби статистичні досліджения, які переводяться в кожній країні над станом національних меншостей, були поставлені науково й одностайно. Для цього треба, щоби відповідні схеми були вироблені й ухвалені Міжнародним Статистичним Конгресом. Про це й має подбати Федерація. Друга пропозиція має бути піддана під розвагу Ради Федерації, — це утворення спеціяльного інституту, який досліджував би стан національних меншостей по ріжних країнах, головним чином з точки погляду психольоґічних деформацій, які відбуваються в душі кожного члена поневоленої і пригніченої нації.

Далі Збори вибрали комісію, яка має своїм завданням збирати для майбутнього конгресу відповідні матеріяли про становище української національної меншости по ріжних країнах. До комісії вибрані — д-р Питель, д-р Володимирів, інж. Ґловінський, інж. Денисенко з правом кооптації і притягнення до праці кореспондентів з ріжних закутків української землі.

Нарешті Збори ухвалили текст протесту проти арештів на Україні: „В останній час комуністична влада на Україні енерґійно веде наступ на представників вільної науки. Недавно ця чужа більшости українського населення влада перевела масові арешти представників академічних і працюючих на культурній ниві кол населення. Ці арешти мотивуються боротьбою з політичними ворогами, які роблять нібито змови проти комуністичної влади на Україні. Одначе, дійсність не відповідає цьому твердженню. Всі арештовані — інтелектуальні діячі не причасні до активної політики проти комуністів. А тому ціль комуністичної влади на Україні — знищити навіть ту невелику ґрупу українських учених, що перебувають до цього часу на Україні.

Таке нищення у тій чи іншій формі проклямується заздалегідь необхідним не тільки залежною від комуністів пресою, тому що вільної преси там, де володіють комуністи, нема, але також і відповідальними представниками прокуратури у промовах ще далеко до суду над арештованими інтелектуальними діячами України.

Перед таким новим злочином, що підготовляє комуністична влада на Україні проти представників науки, проти діячів інтелектуальної праці, ми протестуємо перед усім цивілізованим світом і просимо вжити всіх заходів, щоб охоронити від комуністичного сваволля арештованих безпідставно представників тих уже нечисленних інтеліґентних діячів, що перебувають зараз на Україні".

Цей протест має бути розісланий по всіх національних університетських товариствах, що входять до Федерації і до Ради Фефедацій.

Вибори до міської ради у Львові в вересні.

У соймових колах запевнюють, що праці соймової адм. комісії підуть тепер скоро, тому Львів після кільканацятьох літ, спричинених війною та повоєнними часами, матиме змогу створити своє представництво на основі виборів. Вчасною осінню, отже з початком вересня відбудуться вибори до міської ради у Львові.

Статут м. Львова.

На запрошення мін. вн. справ Юзефського відбулася 24. січня конференція в мін-стві вн. справ із пос. Розмаріном у справі самоврядного законодавства в Галичині. Справу цю мають управильнити небаром в адм. комісії М. і. обговорили справу статуту для м. Львова, який управильнять шляхом розпорядку президента держави на основі спец. уповажнення в тій ділянці, даного парляментом.

Бюджетова комісія.

Скарбова комісія. Експозе мін. Матушевського.

Соймова скарбова комісія 24. січня під проводом пос. Кшижановського в присутности мін. скарбу Матушевського приняла урядовий проект закону про зрівнання речинців платности грунтового податку та вкладок на примусове будівельне обезпечення. Рівночасно приняли резолюцію: а) яка є за предложенням речинця проволоки, вільного від кар і яка взиває уряд предложити відповідні законодатні внесення, б) взиває уряд, щоби закон введено в життя так, щоби вже в квітні ц. р. побирати відповідні вкладки. Зчерги приняли проект закону про податкові пільги для капіталів.

Підчас дискусії над новелізацією закону про податок від капіталів і рент міністр скарбу Матушевський виголосив експозе, в якім говорив про справи кредиту, про ощадністсь, що в Польщі не відвикли ще жити над стан. Уряд зголосить соймові кілька законів, м. і. проект закону про експортовий фонд для влекшення кред. трансакції. Щодо питання, хто має платити податок від капіталів і рент, то платитимуть його не власники капіталів чи інституції, але довжник. Положення на міжнар. грошовім ринку таке, що можлива є знижка дисконтової стопи польською емісійною інституцією. Це потягне за собою велику знижку обовязуючої процентової банкової стопи. Ця знижка булаб у наслідках знижкою проценту, який банки платять власникам вкладок.

Бюджет мін-ства закордонних справ.

Дня 24. січня на засіданні сойм. бюдж. комісії розглядали бюджет мін-ства закордонних справ. Реферував пос. Чаплінський (ППС). Він присвятив богато місця справі закорд. пропаґанди Польщі. Умовиною доброї пропаґанди є пропаґанда країни, а не ґльорифікація одної людини. Із франц. книжки, присвяченої марш. Пілсудському, можна довідатися богато цікавого про вибори, про це як то ББ. здобув богато мандатів і що ніякого терору не приноровлювано та що Польща має тепер два виходи: нові вибори або держ. переворот. (Пос. Ратай: Чудова пропаґанда, головно економічна!). Відомі виступи марш. Пілсудського автор книжки називає дем едукацією, а Пілсудського порівнює до королів Пястів і Ягайлонів. Бесідник думає, що щирі пілсудчики не бажають такої простацької та наївної пропаґанди.

Опісля давав вияснення мін. Залеський в справі дисп. фонду, за якого зменшенням заявився з річевих, а не політ. причин, пос. Чапінський. Мін. Залеський сказав, що мін-ство не давало з дисп. фондів ніяких субвенцій польській пресі. (Пос. Ратай просить запротоколувати це. Він має матеріяли й інформації, які вказували би на щось іншого). Вкінці мін. Залеський сказав, що колиб сойм ухвалив зменшення дисп. фонду, то він поробить із того особисті висновки, хоч референт заявив, що цим не хоче висловити недовіря для міністра. Доцільне ведення того ресорту без дисп. фонду неможливе. Пос. Радзівіл домагався, щоби пос. Ратай доказав негайно правдивість своїх слів, а саме те, що закидав брехню міністрові закорд. справ. Після перерви промовляв мін. Залеський. Він підкреслив річевий, доцільний і ощадний уклад прелімінаря та сказав, що мін-ство дбає, аби фонди, призначені законодатними установами, зужитковано якслід та щоби хоч частинно заспокоювали потреби, які насуває життя. Маючи це на увазі, міністр просить затвердити прелімінар в урядовому предложенні.

В дискусії пос. **Паліїв** поставив внесення скасувати польський консулят в Ужгороді, скреслити цілий дисп. фонд і суму 1,200.000, призначену на пропаґанду.

Спец. комісія для розгляду справи Кас Хорих.

Дня 24. січня на нічнім засіданні соймової бюджетової комісії постановили вибрати спеціяльну підкомісію з 5 послів із ББ, ППС, НД, ХД і НПР, яка має розслідити справу урядових комісаріятів у Касах Хорих і розглянути всі закиди, які в звязи з цим роблено в бюджетовій комісії.

Мексик зірвав дипл. взаємини з СРСР.

Мексиканський уряд зірвав дипл. взаємини з більшовицьким урядом. Кілька днів тому візвали мекс. посла в Москві, щоби покинув СРСР, а 23. січня мексиканський міністр закорд. справ візвав більшовицького шарже д' афер, щоби кинув Мексик із цілим персоналом посольства. Мексиканський уряд мотивує це так, що ост. комуністичні демонстрації перед мексиканськими посольствами в Вашінґтоні, Буенос Айресі та Ріо де Джанейро заанґажували більшовицькі аґенти на приказ московського уряду.

Арештування голови „Сельробу".

У т-ві столярських робітників „Згода" у Львові окрадено касу при помочі підроблених ключів. Як підозрілого поліція арештувала Мих. Химчина, бувш. кандидата до сойму від „Сельробу", голову тієї партії на львівський округ і бувш. кандидата до управи Каси Хорих у Львові

Монархістична орґанізація на Сибірі.

Радянська преса подає, що в Омську викрито монархістичну орґанізацію, яка мала свої філії в цілій Сибірі. В одній церкві в Омську ця орґанізація мала склад зброї і друкарню. Арештовано 40 членів орґанізації, між ними протоєрея Максименка.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·00—8·87·50, канадійський долар 8·79·00—8·79·50, чеська корона 0·26·25—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·00 1·25·50 румун. лей 0·0[illegible] — 0·05·50, французький франк 0·34·75 0·35·00, швайцарський франк 1·71·90—1·72·10, фунт штерлінгів 43·30·00—43·50·00, радянський червінець 15·00—15·50, німецька марка 2·12·90—2·12·96

Золото: 20 корон 36·40·00—36·60·00, 20 франків 34·20·00—34·50·00, 20 німецьких марок 42·00·00—42·[illegible] 10 російських рублів 46·00·00—46·40·00.

Срібло: Австрійська корона 0·60·01—0·61·[illegible] 5 австрійських корон 3·20·00 3·26·00, австрійський фльорен 1·60·00 - 1·63·00, російський рубель 2·50·00-2·60·00, копійки за рубель 1·25·00 - 1·30·00

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич, вул. Вінцентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої), Тел. 5960.** 235 37—

— **До ювилею „Діла".** Нині знов нотуємо додатково привіти, що наспіли в спізненому речинці до нашої Редакції з нагоди ювилею. Генерал-четар **Віктор Курманович** (Австрія) прислав такий привіт: „З нагоди 50-літньої творчої й мозольної праці Вашого часопису для українського народу прошу приняти мої найщиріші побажання на будуче". Від консуля п. **Оренчука** у Мюнхені наспів теж привіт, в якому між іншим читаємо: „Нехай мені вільно буде побажати Вам з нагоди 50-ліття Вашого цінного орґану і дальших великих успіхів у тяжкій та відповідальній праці на полі відродження нашого безталанного народу. Пятьдесятилітний ювилей „Діла" це не свято одного видавництва, чи одного часопису, але загальне свято цілого українського народу. Ювилей Ваш — це такий світлий день у тяжкому та невірадному житті кожного українського емігранта. Ваш дотеп-

рішній успіх скріпляє наші серця, сталить мязи, заставляє і нас, українських емігрантів, подвоїти і свої зусилля до проломання ледів европейської публичної думки для української справи".

— **Маскарада нашого театру.** Пишуть нам: У відповіді на ріжні запити зі Львова й з провінції, подаємо до відома, що Масковий баль організований „Кооперативою Український Театр" у Львові відбудеться, як уже заповіджено, 11. лютого в салях Ремісничої Палати, на площі Стрілецькій. Комітет Маскаради подбає, щоби так само як минулих літ призначити 10 цінних нагород за найкращі й найдотепніші маски й костюми. Білети вступу будуть тільки за поіменним запрошенням. Запрошення можна буде діставати вже в найближчих днях у секретаріяті „Кооперативи Український Театр" вул. Руська 18. І. п. Родинні білети й для студентів будуть знижені. Весь дохід із Маскаради призначений на наш „живий" театр.

— **Україніка.** У „Мінхнер Н. Нахріхтен" із 22. січня ц. р. Д. В. Оренчук з нагоди роковин проголошення самостійности України, помістив статтю, у якій цитуючи слова із універсалу Центральної Ради підкреслює вагу і значіння акту проголошення самостійности України 22. січня 1918 р. в історії визвольних змагань українського народу. Далі автор статті змальовує сумні наслідки теперішної окупації України, сумерк більшовизму і висловлює надію, що в короткім часі Україна здійснить ці ідеали, які були дороговказом для творців універсалу 22. січня 1918 року.

— **Римо-католицький епископ у Пинську до православних.** Пинський римо-катол. епископ Лозинський видав до православних своєї дієцезії посланіє, у якому між іншим говорить, що колиб навіть римо-кат. костел виграв судовий процес за православні церкви, то з чисто християнських мотивів любови ближнього, судових вироків не можна буде виконати і він сам буде просити апостольську столицю, щоби православних церков не змінити в костели, не відбирати церковних маєтків. Посланіє писане російською мовою і не згадує про спірні уніятські церкви.

— **Львівська хроніка.** Осип Федин найшов у каналі при вул. Кохановського труп дитини. Покликаний лікар ствердив, що дитина втоплена в третьому тижні життя і що перед тим цю дитину задушено, бо на шиї хлопчика видно синці і сліди пальців матері. Поліція почала в цій справі слідство. — При вул. Бема ч. 29 вибухла пожежа, яку в короткім часі погашено. — Анна Адамцева із вул. Бартоша Гловацького 7. повідомила поліцію, що її чоловік, з яким вона розведена від 10 місяців, напав на неї в її домі, побив тяжко і здемолював цілу кімнату, спричинивши шкоду на 10 зол.

— **Нові ціни муки і хліба у Львові.** Тимчасовий заряд м. Львова усталив нові ціни муки і хліба, які обовязують від пятниці 24. ц. м.: 1. кг. пшеничної муки 65% коштуватиме в млині 61 сотиків, у гуртівника 62 сотики, у детайлічній продажі 68 сотиків; 1 кг. житньої муки урядового типу в млині і в гуртівника 37 сотиків; 1 кг. житнього хліба з темної муки в пекарні 29 сотиків, у склепі 31 сотиків; 1 кг. житнього хліба зі житньої муки урядового типу у пекарні 42 сотики, у склепі 44 сотики. Ціни булок незмінені.

— **Посвячення моста на Дністрі.** Дня 27. січня на польсько-румунськім кордоні за Заліщиками відбудеться посвячення нового моста на Дністрі. Відбудова цього мосту уможливить залізничу комунікацію до Заліщик через румунську вузлову стацію Стефенесчі.

— **Для безробітних.** Польське міністерство фінансів передало „фондові безробітних" 5 міліонів золотих, як залеглости державного скарбу у виплаті складок на користь цього фонду. Ухвалено видати допомоги для більшої кількости безробітних, як це було проектовано досі.

— **З життя українців під румунсьим ярмом.** „Час" повідомляє, що міністерським розпорядком запроваджено нарешті в школах в українських селах на Буковині 6—8 годин української мови. Але із цього розпорядку покищо користають тільки буковинські українці, хоч в Бесарабії живе 427.000 українського населення. В Бесарабії весь учительський персонал не знає української мови і не може та не хоче навчати української мови і не криється зі своєю ворожнечою до всего що українське. Так все українське населення в Бесарабії не має досі ані одної української школи.

— **Самовбивство українця у Варшаві.** Дня 23. І. ц. р. до Варшави приїхав 40-літній українець зі Львова Василь Вербовий і замешкав у тамошнім готелі при Торговій вулиці. Вечером сказав готелевій обслузі, щоби вона не будила його дуже рано, бо він втомлений і хоче довго спати. Обслуга зайшла до його кімнати аж зполудня і застала його повішеного. Лікарям не вдалось привернути його до життя. Причина самовбивства невідома.

— **Боротьба з комунізмом на Буковині.** Дня 21. ц. м. у черновецькім суді засуджено комуністів Вайсельбергера і Мільштайна на 5 місяців тюрми і 2000 левів кари, комуніста Миколу Гошиньчака на 5 місяців тюрми і втрату політичних прав горожанина, Абрагама Каца на 6 місяців тюрми. Усіх їх засуджено за поширювання комуністичної літератури. На днях у Чернівцях почнеться новий судовий процес проти комуністів, що робили демонстрацію перед палатою юстиції і поранили двох поліціянтів.

— **Шпіонська організація в Білгороді.** Білгородська поліція відкрила тайну шпіонську організацію, яка працювала за гроші в користь Італії. Членами цеї шпіонської організації були переважно російські емігранти, а на чолі цеї шайки стояв югословянський полковник Савич, який втік до Італії, заки поліція встигла його арештувати. Всіх інших членів організації арештовано, між ними російську співачку Баянову, дві дочки професора університету Щегловитова, б. російського ґенерала Іванова, проф. Рудченка і жінку б. адмірала Пономарова.

— **Небіщик здезертирував із труми.** У місті Кверетарну, в Мексику помер собі старший добродій Векленд, який мав славу веселого чоловіка і знаний був з того, що любив собі попити у дібранім товаристві. На похорон зібрались його приятелі від чарки і йдучи за трумною на цвинтар, нарікали та жалували, що втратили такого милого товариша забав і що вечером не буде кому забавляти їх у шинку анекдотами. У хвилині, коли труму Векленда вже спускали до темної ями і присутні приятелі прослезилися, нагло трумна відчинилася, Векленд вискочив із трумни та із ями і перестрашений, почав утікати з цвинтаря до села. Присутні приятелі Векленда не тільки що не втішились із цього, що Векленд воскрес і вечером зможе зайти з ними до шинку і забавляти їх анекдотами, а навпаки, налякались небіщика так сильно, що всі як один втікли з цвинтаря до села, а кілька дам зімліло зі страху. Преса пише, що Векленд був у летарґії, що він тепер зовсім здоров і що ходить щоґу, що він тепер зовсім здоров і що ходить щодня до шинку так як і передше і тішиться, що його не присипали в гробі землею заки він збудився з летарґу, а то вистарчило збудитись кілька хвилин пізніше і булоб запізно.

— **Памятник вбивникові архикнязя Фердинанда.** Дня 2. лютого у Сараєві відбудеться урочисте відкриття памятника сербському студентові Прінціпові, який 1914 р. убив архикняза Фердинанда. Відкриття памятника буде мати характер національного свята.

— **Льондонська мрака.** Як відомо, Льондон є славний своїми мраками, які там є дуже часто. Тепер преса пише, що в середу над Льондоном висіли такі густі мраки, що всяка комунікація на вулицях і на Темзі була утруднена. Десять осіб ідучи вулицями через мраку попало під автомобілі та були поранені. Льойд Джордж ідучи на засідання льондонської конференції, заблукав на вулицях і прибув на нараду годину запізно.

— **Сумний епільоґ спізненої любови.** Льондонська преса пише, що Льондон був тепер свідком нової сензаційної любовної трагедії: Відомий і шанований всіма професор Адам Мархольд маючи 55 літ закохався в свою студентку Варвару Льотрі, яка вислухала його благань і згодилась вийти за нього заміж, але аж як скінчить студії. Терпеливий професор заручився зі студенткою і чекав щасливої хвилини, коли зможе оженитись. Але виявилось, що студентка мала намір вийти за професора заміж тому, що він був багатий, а покищо любила собі молодого студента, скриваючи це перед професором. Та злобні студенти написали свому профєсорові анонімовий донос, що наречена зраджує його і де має любовні стрічі зі студентом. Професор застав раз свою наречену в покою свого студента, стрілив до неї з револьвера і вбив на місці, а потім сам скінчив життя самовбивством.

— **Як все так і в цьому році** почалася дня 18. січня інвентарна випродажа обуви й снігівців **ДЕЛЬ-КА.** Найліпша нагода купити високовартісну обув по цінах казково знижених. Безумовно лежить в інтересі наших Відборців переконатися о цьому в найблищчій філії.

— **Репрезентаційний Баль Т-ва У. С. Л. П. „Основа"** відбудеться дня 11. лютого 1930 р. в салях Міської Стрільниці. 1291 1-4

— **Новий катальоґ книжок** на 1930 рік висилає даром бібліотекам Книгарня Наукового Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок 10. 1318 2-10

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз" платить кооперативам дня 24. січня: масло десерове, пріва, солене, експортове, 1 кг. 5·20 зол., масло десерове пріва, несолене 1 кг. 5 золотих; 1 л. молока 24 сотики; 1 л. сметани, 1·70 золотого, копа яєць 7·20 золотих.

Тенденція цін звижкова.

З судової салі.

Останній день розправи проти селян із Вербіжа, пов. Сокаль.

Останній день розправи до полудня проминув на промовах оборонців і резюме предсідника трибуналу. Оборонець д-р В. Старосольський у своїй промові доказував, що § 58 про державну зраду це взагалі перестарілий анахронізм, бо під цей параграф підтягається найріжнородніщі провини, які в нічім до себе не подібні і повинні бути трактовані індівідуально: Через цей анахронічний параграф суд судив однаково Ліма̇новського, Ів. Франка і наївних, малолітних парубків із Вербіжа. Далі д-р Старосольський доказував, що вбивство у Вербіжі мало чисто еротичний, а не політичний підклад. Це саме доказував оборонець д-р Ів. Волошин. Останнім промовляв д-р Лев Ганкевич: Скріплюючи свою промову цитатами із творів Виспянського та покликуючись на слова прокуратора, який сам признавав, що обвинувачені хлопці з Вербіжа це ідейні молоді люди, що кермувались патріотичними мотивами, представив роботу гуртка парубків у Вербіжі як явище некаригідне і в нічім для Польщі не небез-

вечне. „Жадний нарід, який хоче бути народом, не може виречися ідеалу самостійної своєї держави і очевидно й парубки з Вербіжа цьому ідеалові служили, але їх організація була така слаба, що моглаб бути небезпечна хіба для альбанського князя чи для князівства люксембурського, а не для такої держави як Польща" сказав між іншим оборонець. Після резюме предсідника трибуналу судді присяглі пішли на двогодинну нараду і відтак оголошено присуд.

ПРИСУД.

Завдяки знаменитій обороні д-ра В. Старосольського, д-ра Льва Ганкевича і д-ра І. Володишина, суд присяглих відкинув обвинувачення в провині проти § 58 про державну зраду і заступлено тільки § 65, 134 і 135 про нарушення публичного спокою і приналежність до тайних організацій. Головного обвинуваченого **Гілярія Покидка засуджено на 7 літ вязниці, Володимира Покидка на 1 рік вязниці, Гриця Покидка, Михайла Покидка, Степана Покидка, Гриця Огородника і Качороса всіх по 8 місяців вязниці, а Гриця Шимкова, який намовляв Гілярія до вбивства засуджено на 3 роки вязниці.**

Двох обвинувачених Гриця і Миколу Покидка звільнено від вини і кари. Засуджені приняли присуд спокійно. Саля була виповнена по береги публикою, між якою була і Настя Шимків, через яку вбито Филипа Грицева та родина обвинувачених.

З театру.

МАЛИЙ ТЕАТР: *„МІРЛЯ ЕФРОС"* песа на 4 дії І. ГОРДІНА.

Ми знаємо цю пєсу віддавна з репертуару наших театрів, що запозичили її з народнього жидівського, з яким наші мають головну спільну рису: тавро „скитальця". Ґордін торкнувся в своїй пєсі теми, яка ворушить усяку авдиторію. Над його траґедією матері плачуть так само як над траґедією батька у звуковій фільмі „Співаючий сміхун" усі, що мають діти. Сила цієї пєси в тому, що глядач забуває про професію дієвих осіб і їхнє середовище, а може бачити перед собою наскрізь людську, загальнолюдську траґедію.

Ґордін як неодин із наших драматургів умів поєднати чисто драматичну акцію з побутовими картинами, що переплітують її й оживлюють навіть гумористичними моментами. Заголовну ролю грала велика „траґічка" Семашкова, відома із неодної аналоґічної креації, як напр. у „Примарах" Ібсена.

Зі спортового життя.

ГАКІВКА: УКРАЇНА — ПОҐОНЬ І. Б.

В неділю 26. ц. м., в год. 2.30 попол., відбудуться на леді „Ґданську" (кінець вул. Листопада) гокейові змагання між цими дружинами за мистецтво Б-кляси.

ГОКЕЙОВА ДРУЖИНА „ДОВБУША".

Черновецький „Довбуш" спромігся цього року також на свою власну гокейову дружину. Перший виступ тої дружини на леді проти німецького клюбу „Ян" (в неділю 19. ц. м.) закінчився програною Довбуша 1:4.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Субота, 25. січня, год. 3·30 пополудні „Графиня".

Субота, 25. січня, година 7·30 вечором „Мануся на відданні".

Неділя, 26. січня, год. 3·30 пополудні „Оповідання Гофмана".

Неділя, 26. січня, год. 7·30 вечором „Мануся на відданні".

Малий Міський Театр:

Субота, 25. січня, год. 7·30 вечором „Мірле Ефрос". (Гост. виступ В. Семашкової.)

Неділя, 26. січня, год. 7·30 веч. „Мірле Ефрос". (Гост. виступ В. Семашкової).

Театр ревії „Гонг" — в салі кіна „Кольосей":

Субота, 25. І., „Рапацька в Гонгу". Дві вистави; год. 7·30 і 9·30.

Неділя, 26. І., „Рапацька в Гонгу". Дві вистави; год. 7·30 і 9·30.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма „Співаючий сміхун".
КАСІНО: Предивна брехня Ніни Петровни (Бриґіда Гельм).
КОЛЬОСЕЙ: Гроза смерти. Летун у полумяні.
ЛЕВ: Любовний шепіт ночі (Лілі Даговер).
МАРУСЕНЬКА: Граф Монте Хрісто (Пімста графа Монте Хрісто (обі серії разом).
ОАЗА: Жінка в тигровім плащі. Пат і Паташон в Альпах.
ПАЛЯС: Звукова фільма: Корабель ковідантів (Лявра ля Плянте).
ПАН: Воєнні віри.
ПАСАЖ: Чи Едді Польо провинився?
ПРОМІНЬ: Козаки.
СІНЕЛЕВЕ: Місто насса д (Мозжухін).
ФАТАМОРҐАНА: Місто кохання (Іван Петрович).
ХИМЕРА: Королівська любка.
УТІХА: Останній сон.

Програма радіо.

Неділя 25. і. 1930.

Варшава (1411,7) 12·10 Поранок варшавської фільгармонії. **Краків** (312,8) 17·40 Вечір колядок. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·40 Соната Ґріґа, грає Берта Андерсон. **Лянґци** (259) 9·00 Богослуження. **Льондон** (356,3) 17·30 Популярний концерт. **Берлін** (418) 18·30 Російські пісні. **Стокгольм** (436) 17·58 Ратушеві дзвони і богослуження. **Рим** (441) 16·00 Симфонічний концерт. **Прага** (487) 20·00 Концерт зі сали Сметани. **Мілано** (501) 16·00 Комедія. **Брюссель** (509) 21·15 Солісти й оркестра. **Відень** (516,3) 11·00 Симфонічний концерт. **Рига** (525) 19·05 Лотиський вечір. **Будапешт** (550) 20·45 Вечір Штравса. **Москва** (825) 14·00 Народня видшов. **Ленінград** (1000) 17·0 Квартет Авера. **Харків** (1304) 9·30 Музика для дітей. **Париж** (1725) 14·00 Ґрамофонові плити.

Понеділок 27. І. 1930.

Варшава (1411,7) 15·45 Програма для дітей. **Краків** (312,8) 19·10 Трансмісія з Варшави. **Гельсінгфорс** (221,4) 17·00 Соло на флеті. **Лянґци** (259) 20·30 „Мама" поезії Стелли Ґай. **Братіслава** (279) 15·00 Камеральна музика. **Льондон** (356,3) 16·40 Італійські сонати на віолінчельо. **Берлін** (418) 16·40 Концерт солістів. **Стокгольм** (436) 21·40 Смичкова оркестра. **Рим** (441) 17·30 Фльорентійське тріо. **Лянґенберг** (473) 12·10 Механічна музика. **Прага** (487) 12·35 Концерт. **Брюссель** (509) 21·15 Концерт: Ваґнер, Рубінштайн. **Відень** (516,3) Концерт хору. **Мюнхен** (533) 16·30 Концерт радіотріо. **Будапешт** (550) 17·50 Мадярські пісні. **Москва** (825) 20·00 Гумор і сатира. **Ленінград** (1000) 20·20 Концерт композитора Дешовова. **Харків** (1304) 9.00 Концерт для робітників. **Париж** (1725) 16·45 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Загальні Збори Т-ва Український Центральний Комітет, відділ у Львові, відбудуться в неділю, дня 26. І. ц. р. в 10-тій год. рано (а за відсутністю кворума при всякій скількости в 11-ій) в салі Т-ва „Луг", вул. Коперника ч. 5. 2 2 **Управа.**

Загальні Збори Філії Учительської Громади у Львові відбудуться в неділю дня 26. січня 1930 р. в 6. год. вечером в домівці „Учительської Громади" при вул. Корняктів ч. 1. II. поверх. 1336 1-1

На Рідну Школу переслали: Комітет Допомоги Українським Збігцям в Ужгороді суму 754 зол. як рівновартість 2900 К. ч. і Управа Українського Всепрофесійного Союзу в Ч. С. Р. 41·34 зол. — Всім ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа „Рідної Школи". 1337 1—1

Подяка.

Усім тим, що віддали останню прислугу нашій бл. п. жінці й мамі Анні Ковалевій, а особливо п. Сахринові, о. Тарасовичеві, п. Кеніґам і п. Гураш за безкорисну поміч і потіху, складаємо оцим щире Спасибіг.
1338 1—1 **Муж, дочки і зять.**

Подяка.

Отсим складаю сердечну подяку за опіку моєї жінки Ксені підчас її довгої недуги ВП. лікареві др-ові Медерові у Львові, за провід у похоронах о. Дм. Семчишинові. Крім цього за участь у похоронах і за матеріяльну і моральну піддержку Дирекції „Народньої Торговлі", зокрема її Президентові д-р С. Федакові. Усім товаришам, учасникам хору, всім приятелям і знайомим за віддання останньої прислуги Покійній — щире Спасибіг.
1339 1—1 **Ст. Тютко з дітьми.**

Ширіть наш часопис!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.